

waarnemers met de leden van het Secretariaat voor de Eenheid die, zoals eerder vermeld, elke dinsdagnamiddag plaatsvonden. Tijdens de eerste zitting in een zaal van hotel Columbus in de Via della Conciliazione; tijdens de volgende zittingen in een veel grotere ruimte in de Foyer Unitas van de – Nederlandse – Vrouwen van Bethanië. In dit complex, dat gelegen is aan de Via Dell'Anima en aan de achterzijde uitkijkt op de Piazza Navona, heeft Van Holk gedurende zijn verblijf in Rome ook altijd gewoond.

Waarnemers dienden allereerst hun achterban te informeren over de voortgang en de resultaten van het concilie. Van Holk heeft dat op twee manieren gedaan. Allereerst zijn er de vier officiële 'reports' – over elke zittingsperiode één –, bestemd voor het secretariaat en het uitvoerend comité van het IVVC, in totaal 37 pagina's groot. En vervolgens moet gewezen worden op een groot aantal vooral populair getinte artikelen en interviews in kranten en tijdschriften en ten behoeve van de radio, alsmede de teksten – vaak samenvattingen – van lezingen die hij gedurende de drie intersessies en na afloop van het concilie heeft gehouden.

4.1 De officiële rapportage

Uit het eerste verslag ten dienste van het IVVC (over de periode 11 oktober-8 december 1962)²³ blijkt, hoe snel Van Holk erin is geslaagd ingevoerd te raken in een vorm van kerkelijk beraad, ten aanzien waarvan hij tot dan toe geen enkele affiniteit bezat. Zijn bemerkingen zijn weliswaar summier en deels ook aan de oppervlakte blijvend, maar tegelijkertijd wel terzake en correct. Dat wordt bijvoorbeeld geïllustreerd door zijn samenvatting van het debat over het liturgieschema, dat de gemoederen gedurende een vijftiental algemene werkvergaderingen heeft beziggehouden. Als hoofdpunten in de discussie noemt hij het gebruik van de volkstaal in de liturgie; het communiceren onder twee gedaanten: brood én wijn; het recht om locale gebruiken in de liturgie in te voegen; en – maar dat ligt ten grondslag aan de drie zo juist genoemde punten – de eigen verantwoordelijkheid op liturgisch terrein van regionale en nationale bisschoppenconferenties. Naar aanleiding van de eucharistieviering aan het begin van elke werkdag signaleert hij enigszins verrast, hoe sacramenteel-liturgisch het spirituele leven van de katholieke kerk eigenlijk wel is en hoe wereldwijd de katholieke 'communio'. Ter illustratie van dit laatste wijst hij op de zeer uiteenlopende culturele afkomst van de steeds wisselende voorgangers

23. AvH: *Report on the first session of the IId Vatican Council*, Leyden, December 20, 1962, 9 pp.